

3. Што ўваходзіць у ваенную арганізацыю дзяржавы?
4. Назавіце дзяржавы — члены АДКБ і мэты арганізацыі АДКБ.
5. Вызначце асноўныя прыярытэтычныя напрамкі ў кааліцыйнай ваеннай палітыцы Рэспублікі Беларусь.

§ 8. Абарона Рэспублікі Беларусь — святы абавязак кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь

Што такое Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь? Што такое грамадзянства? Прывядзіце прыклады подзвігаў ураджэнцаў Беларусі пры абароне Айчыны.

Патрыятызм як аснова свядомых адносін грамадзян да абароны дзяржавы. У сучасным свеце пад патрыятызмам разумеецца маральны і палітычны прынцып, сацыяльнае пачуццё, сэнсам якога з’яўляецца любоў да сваёй Айчыны, адданасць ёй, гонар за яе здзяйсненні, імкненне служыць яе інтарэсам і гатоўнасць абараняць яе.

Слова «патрыятызм» утварылася ад грэч. *patrixtes* — суайчыннік, *patris* — Радзіма, Айчына.

У патрыятызме гарманічна спалучаюцца *любоў да сваёй Айчыны і адданасць ёй*, гэта значыць імкненне сваімі дзеяннямі служыць інтарэсам Айчыны, абараняць яе ад ворагаў. Гэтыя рысы нацыянальнага характару беларусаў — патрыятызм і свабодалюбства — фарміраваліся на працягу многіх стагоддзяў і заўсёды жылі і жывуць у сэрцах беларусаў, пабуджаючы іх усімі сіламі клапаціцца аб працвітанні і бяспецы сваёй Радзімы. З гэтымі пачуццямі звязаны і многія іншыя — адвага, мужнасць, гераізм, самаахвярнасць. Ва ўсе часы пачуццё патрыятызму натхняла людзей на подзвігі, апявалася ў лепшых мастацкіх творах.

Стрыжнем, асновай, найвышэйшай праявай патрыятызму з’яўляецца гатоўнасць і здольнасць у гады цяжкіх выпрабаванняў абараніць сваю Радзіму. Найбольш яскрава патрыятызм беларускага народа праявіўся ў суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны.

Гісторыя даказала: перамагае той, хто гатовы ісці да канца і ахвяраваць усім. Тыя, хто ўзнімаўся ў атаку, не думалі ні пра ўзнагароды, ні пра славу. І ні ў каго з іх не ўзнікла сумненняў, ніхто не задаў сабе пытання: а можа, мая ахвяра не патрэбна? Яны проста ведалі: няма ў жыцці нічога даражэйшага за Радзіму. І верылі: дарэмных ахвяр у імя Айчыны не бывае. Аддаючы сваё жыццё, яны пакідалі нам сваю

веру. Гэта вера, гэта гатоўнасць скласці галаву за Айчыну і сёння жывуць у нашым народзе.

Памяць пра гераічнае мінулае нашых продкаў служыць для сучасных пакаленняў невычэрпнай крыніцай любові да сваёй Айчыны, гонару за яе дасягненні, імкнення абараняць Радзіму, унесці ўласны ўклад у працвітанне сваёй краіны, свайго народа.

Сёння тэрміновая ваенная служба і служба ў рэзерве, навучанне ў ваенных навучальных установах або на ваенных факультэтах і кафедрах у ВНУ спалучаюць у сабе маральную, фізічную, прафесійную падрыхтоўку абаронцаў. Менавіта Узброеныя Сілы, іншыя войскі і воінскія фарміраванні сёння з'яўляюцца адной з асноўных сіл, якія служаць умацаванню ў грамадстве патрыятызму, гатоўнасці абараняць Айчыну, а ваенная служба — гэта, у першую чаргу, магчымасць для нашых грамадзян навучыцца абараняць сябе, сваю сям'ю, сваю Радзіму.

Пачуццё патрыятызму з'яўляецца асновай свядомых адносін грамадзян да абароны дзяржавы. І гэта пачуццё не проста напаўняе гонарам за Рэспубліку Беларусь, а вымушае адказна ставіцца да самога сябе як часткі свайго роду, сваёй сям'і і краіны.

Чаму ў Рэспубліцы Беларусь недапушчальна адмовіцца ад змешанага прынцыпу камплектавання Узброеных Сіл і перайсці толькі на кантрактную службу?

Прававыя асновы ваеннай службы. Законам Рэспублікі Беларусь «Аб абароне» вызначана, што святым абавязкам кожнага грамадзяніна з'яўляецца не проста ўдзел у забеспячэнні абароны, а ў абароне сваёй Радзімы.

Агульнанацыянальны падыход да абароны дзяржавы выкладзены ў артыкуле 57 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь: «Абарона Рэспублікі Беларусь — абавязак і свяшчэнны доўг грамадзяніна Рэспублікі Беларусь». Ён жа вызначае, што «парадак праходжання воінскай службы, падставы і ўмовы вызвалення ад воінскай службы або замена яе альтэрнатыўнай вызначаюцца законам».

Воінскі абавязак і воінская служба грамадзян устанаўліваюцца з мэтай падрыхтоўкі насельніцтва да абароны дзяржавы, забеспячэння камплектавання Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь і іншых воінскіх фарміраванняў.

Гісторыя сведчыць, што арміі выйграюць або прайграюць бітвы, а ў войнах перамагаюць толькі народы. Абарона

Рэспублікі Беларусь належыць да найважнейшых функцый дзяржавы і з'яўляецца справай усіх грамадзян Рэспублікі Беларусь.

Воінскі абавязак — абавязак грамадзян Рэспублікі Беларусь, устаноўлены з мэтай стварэння і пастаяннага функцыянавання сістэмы мерапрыемстваў, што забяспечваюць абарону Рэспублікі Беларусь, праходжанне грамадзянамі воінскай службы, падрыхтоўку ваеннаабавязаных да ўзброенай абароны дзяржавы (мал. 37).

Юрыдычнай асновай воінскага абавязку з'яўляецца Закон «Аб воінскім абавязку і воінскай службе», які рэгулюе грамадскія адносіны ў сферы выканання грамадзянамі воінскага абавязку, такія як: воінскі ўлік, абавязковая падрыхтоўка да ваеннай службы, прызыў на ваенную службу, праходжанне ваеннай службы па прызыве, прызыў на службу ў рэзерве і праходжанне службы ў рэзерве, знаходжанне ў запасе, прызыў на ваенныя і спецыяльныя зборы і іх праходжанне.

У перыяды мабілізацыі, ваеннага становішча, у ваенны час выкананне грамадзянамі воінскага абавязку прадугледжвае прызыў на ваенную службу па мабілізацыі і яе праходжанне ў адпаведнасці з названым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Грамадзяне маюць права праходзіць добраахвотную падрыхтоўку да ваеннай службы і выконваць канстытуцыйны абавязак па абароне Рэспублікі Беларусь шляхам добраахвотнага паступлення на ваенную службу.

Воінскі абавязак выконваюць грамадзяне мужчынскага полу, годныя па стане здароўя і фізічным развіцці да яе выканання, незалежна ад паходжання, сацыяльнага і маёмаснага стану, расавай і нацыянальнай прыналежнасці, адукацыі, мовы, стаўлення да рэлігіі, роду і характару заняткаў, палітычных і іншых перакананняў, а таксама грамадзяне жаночага полу, якія адпавядаюць устаноўленым патраба-

Чым з'яўляецца воінская служба для грамадзян Беларусі?

Мал. 37. Ваеннаслужачы
Узброеных Сіл
Рэспублікі Беларусь

ванням і прайшлі падрыхтоўку па спецыяльнасцях, неабходных для Узброеных Сіл і іншых воінскіх фарміраванняў.

Грамадзяне, якія ў адпаведнасці з Законам абавязаны выконваць воінскі абавязак, падраздзяляюцца на дапрызыўнікоў, прызыўнікоў, ваеннаслужачых, рэзервістаў, ваеннаабавязаных (мал. 38).

У нашай краіне ваенная служба — гэта магчымасць для кожнага грамадзяніна навучыцца абараняць сябе і забяспечваць абарону краіны.

Мал. 38. Катэгорыі грамадзян, якія абавязаны выконваць воінскі абавязак

Прыпіска да прызыўных участкаў і прызыў на ваенную службу, службу ў рэзерве. Выкананне воінскага абавязку, якое пачынаецца з прыпіскі грамадзян да прызыўных участкаў, ажыццяўляецца камісіямі, што ствараюцца раённымі, раённымі ў гарадах, гарадскімі (гарадоў абласнога падпарадкавання) выканаўчымі і распарадчымі органамі.

Грамадзяне, якія дасягнулі ўзросту 16 гадоў і падлягаюць прыпісцы да прызыўных участкаў, абавязаны прыбыць у ваенныя камісарыяты (адасобленыя падраздзяленні) або на прызыўныя пункты ў тэрміны, указаныя ў павестках ваеннага камісарыята (адасобленага падраздзялення) або іншага органа, што ажыццяўляе воінскі ўлік, і прад’явіць неабходныя дакументы. Пералік гэтых дакументаў указваецца ў павестках ваеннага камісарыята (адасобленага падраздзялення) або

іншага органа, што ажыццяўляе воінскі ўлік. Адначасова юнакі праходзяць медыцынскую камісію.

Грамадзяніну, прыпісанаму да прызыўнога ўчастка, выдаецца пасведчанне прызыўніка, растлумачваюцца правы і абавязкі прызыўніка, правілы воінскага ўліку і парадак праходжання абавязковай падрыхтоўкі да ваеннай службы.

Правы, абавязкі і адказнасць прызыўніка. Грамадзяне, якія не з’явіліся без уважлівых прычын на месца і ў тэрмін, указаныя ў павестках або накіраваннях ваеннага камісарыята (адасобленага падраздзялення) або іншага органа, што ажыццяўляе воінскі ўлік, парушылі абавязкі па воінскім уліку, ухіляюцца ад мерапрыемстваў па прызыве на воінскую службу, або ад яўкі на зборы ці заняткі і вучэбныя зборы, або ад воінскага ўліку ці адмовіліся ад атрымання павестак або накіраванняў ваеннага камісарыята (адасобленага падраздзялення) або іншага органа, што ажыццяўляе воінскі ўлік, прыцягваюцца да адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь (мал. 39).

Мал. 39. Уважлівыя прычыны няяўкі грамадзяніна па павестцы

Прычыны няяўкі павінны быць пацверджаны дакументамі адпаведных органаў. У выпадку іх адсутнасці грамадзянін можа быць прыцягнуты да адміністрацыйнай ці крымінальнай адказнасці.

1. Што такое патрыятызм у вашым разуменні?
2. Што разумеецца пад свядомымі адносінамі грамадзян да ўзброенай абароны Айчыны?

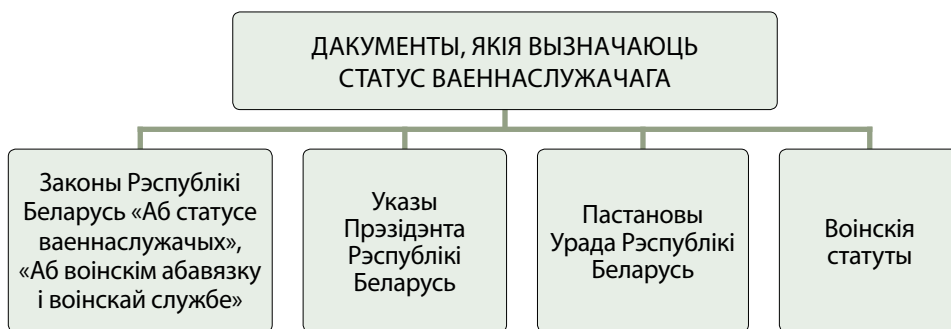
3. Што азначае тэрмін «грамадзянін Рэспублікі Беларусь»?
4. Чаму абарона Айчыны з'яўляецца пачэсным абавязкам?
5. З якой мэтай устанаўліваецца воінскі абавязак?
6. Які дакумент з'яўляецца юрыдычнай асновай воінскага абавязку?
7. Хто, у адпаведнасці з законам, выконвае воінскі абавязак?
8. Укажыце катэгорыю асоб, на якіх воінскі абавязак не распаўсюджваецца.
9. З якога ўзросту грамадзяне падлягаюць прыпісцы да прызыўных участкаў?
10. Навучэнец А. атрымаў павестку з ваеннага камісарыята, але не з'явіўся ў прызначаны час, паколькі святкаваў дзень нараджэння. Ці будзе гэта лічыцца ўважлівай прычынай няўкі?
11. Падрыхтуйце паведамленне на тэму «Мая сям'я (род, сваяк) у гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, забеспячэнні ваеннай бяспекі дзяржавы».

§ 9. Законы Рэспублікі Беларусь «Аб воінскім абавязку і воінскай службе» і «Аб статусе ваеннаслужачых»

? *Што такое закон? Як называецца вышэйшы заканадаўчы орган Рэспублікі Беларусь? Што такое прававая дзяржава і якое значэнне выканання закону ў дзяржаве?*

Воінская служба. Воінская служба — асобы від дзяржаўнай службы, якая ўключае праходжанне ваеннай службы або службы ў рэзерве, ваенных ці спецыяльных збораў у перыяд знаходжання ў запасе Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь.

Заканадаўствам (мал. 40) устанаўліваецца прыярытэт воінскай службы перад іншымі відамі дзяржаўнай службы і працоўнай дзейнасці, які выяўляецца ў спыненні грамадзянамі работы, вучобы і ін-

Мал. 40. Дакументы, якія вызначаюць статус ваеннаслужачага